



KOMMISSIONEN FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER

Bruxelles, den 22.9.2009
KOM(2009) 488 endelig

RAPPORT FRA KOMMISSIONEN TIL RÅDET OG EUROPA-PARLAMENTET

**om Det Europæiske Forskningsråds aktiviteter og opnåelsen af de mål, der er fastlagt i
særprogrammet "Idéer", i 2008**

RAPPORT FRA KOMMISSIONEN TIL RÅDET OG EUROPA-PARLAMENTET

om Det Europæiske Forskningsråds aktiviteter og opnåelsen af de mål, der er fastlagt i særprogrammet "Idéer", i 2008

(EØS-relevant tekst)

1. INDLEDNING

Det Europæiske Forskningsråd (EFR), der er en ambitiøs ny komponent i EU's forskningspolitik, blev oprettet i februar 2007 ved en afgørelse fra Kommissionen¹ i overensstemmelse med bestemmelserne i det syvende rammeprogram. Det Europæiske Forskningsråd har til opgave at gennemføre særprogrammet "Idéer" og råder over et budget på 7,51 mia. EUR i perioden 2007-2013. Det Europæiske Forskningsråd består af et uafhængigt videnskabeligt råd, der støttes af en specifik struktur for gennemførelsen (dedicated implementation structure - DIS), og fungerer i overensstemmelse med principperne om videnskabelig topkvalitet, uafhængighed, effektivitet, åbenhed og ansvarlighed.

Kommissionens årsrapport for 2008, der er udarbejdet i samarbejde med Det Videnskabelige Råd, indeholder Kommissionens vurdering af Det Europæiske Forskningsråds aktiviteter og dets opnåelse af målene i det andet år efter oprettelsen.

Forskningsrådets aktiviteter lå inden for to hovedområder i 2008. Det første område var den fortsatte gennemførelse af programmet og navnlig iværksættelsen af den første forslagsindkaldelse med henblik på EFR-tilskud til etablerede forskere og offentliggørelsen af den anden forslagsindkaldelse med henblik på EFR-opstartstilskud og EFR-tilskud til etablerede forskere. Der blev i forbindelse hermed foretaget praktiske justeringer af forvaltningen af indkaldelses- og peer review-processerne, iværksat foranstaltninger til sikring af procedurernes og processernes integritet, ydet strategisk og administrativ støtte til Det Videnskabelige Råd og kommunikeret med forskersamfundet.

Det andet aktivitetsområde var centreret om oprettelsen af Forvaltningsorganet for Det Europæiske Forskningsråd, som på sigt skal overtage DIS' funktioner, der i øjeblikket varetages af Kommissionen. På dette område blev der truffet en bemyndigelsesafgørelse, udvalgt og ansat nyt personale til Forvaltningsorganet og nedsat en styringskomité. Kommissionen fastlagde desuden metoderne for den planlagte evaluering i 2009 af de mekanismer og strukturer, der anvendes i forbindelse med programmets gennemførelse.

2. RETSGRUNDLAG

I artikel 4, stk. 4, i Rådets beslutning om særprogrammet "Idéer"² er følgende fastsat:

¹ Kommissionens afgørelse 2007/134/EF af 2. februar 2007 om oprettelse af et europæisk forskningsråd (EUT L 57 af 24.2.2007, s. 14).

² Rådets beslutning 2006/972/EF af 19. december 2006 om særprogrammet "Idéer" til gennemførelse af Det Europæiske Fællesskabs syvende rammeprogram for forskning, teknologisk udvikling og demonstration (2007-2013) (EUT L 400 af 30.12.2006, s. 242).

Kommissionen står som garant for Det Europæiske Forskningsråds uafhængighed og integritet og sikrer, at de opgaver, det får overdraget, udføres korrekt, og forelægger Europa-Parlamentet og Rådet en årsrapport om EFR's drift og dets gennemførelse af målene i særprogrammet.

Ifølge bilag 1 i samme beslutning skal årsrapporten udarbejdes i samarbejde med Det Videnskabelige Råd.

3. STRATEGISKE SPØRGSMÅL

Det Videnskabelige Råd har ansvaret for at fastlægge Det Europæiske Forskningsråds videnskabelige strategi, herunder det årlige arbejdsprogram for "Idéer". Der skete ingen væsentlige ændringer af Forskningsrådets strategi i 2008. Der blev dog foretaget en række tilpasninger og justeringer, fordi Forskningsrådets bevillinger var blevet sat op, så der for første gang kunne iværksættes forslagsindkaldelser vedrørende både opstartstilskud og tilskud til etablerede forskere.

Der skete også en finpudsning af Det Europæiske Forskningsråds peer review-proces, navnlig med hensyn til håndtering af tværfaglige forslag, samt af Forskningsrådets kommunikationsstrategi med hensyn til offentliggørelse af evalueringsresultater og den strategi, der skal forhindre interessekonflikter.

3.1. Tilskud

Det Videnskabelige Råd har udviklet to vigtige støtteordninger, der skal fremme frontlinjeforskning på alle vidensområder som led i særprogrammet "Idéer". Der ydes tilskud til forskere, uanset nationalitet, som er bosiddende i eller flytter til en EU-medlemsstat eller et land, der er associeret syvende rammeprogram. Det vil også sikre de nødvendige menneskelige ressourcer, både ved at holde på nogle af de største talenter i Europa og tiltrække nye.

Der er tale om følgende ordninger:

EFR-opstartstilskud til uafhængige forskere ("Starting Grants"): Uafhængig karrierestøtte til højt kvalificerede forskere, som er i færd med at etablere eller konsolidere et uafhængigt forskerhold eller – afhængigt af området – er i færd med at etablere deres eget uafhængige forskningsprogram.

EFR-tilskud til etablerede forskere ("Advanced Grants"): Støtte til fremragende og innovative forskerinitierede forskningsprojekter, som ledes af førende forskere, der uanset alder allerede har etableret sig som uafhængige forskningsledere.

3.2. Arbejdsprogrammet

Arbejdsprogrammet for "Idéer" i 2008³ var udarbejdet af Det Videnskabelige Råd og blev i begyndelsen af 2008 forelagt for Kommissionen, der senere vedtog det. Der var brug for tilpasninger på grund af det overvældende antal ansøgninger, der blev indsendt i forbindelse med indkaldelsen vedrørende opstartstilskud i 2007. Antallet af forslag var i 2007 tre gange

³ K(2007) 5746 af 29.11.2007, ikke offentliggjort.

større end forventet og lagde et stort pres på DIS' ressourcer (administrationen og it-infrastrukturen) og på bedømmelsespanelerne. Det resulterede desuden i, at kun 3 % af forslagene blev antaget.

I 2008 blev der derfor foretaget en række tilpasninger af fremtidige indkaldelser for at sikre, at der indkom færre forslag, men uden at det gik ud over ansøgningernes kvalitet. Benchmarking af ansøgernes videnskabelige meritter og restriktioner for genfremsatte forslag skulle modvirke, at der blev indsendt ikke-konkurrencedygtige forslag.

Med hensyn til opstartstilskud blev tidsrammen for ansøgernes erfaring indsnævret fra 2-9 år i 2007 til 3-8 år i 2008. Hvad angår tilskud til etablerede forskere blev det besluttet at slå budgetterne for de to første indkaldelser (i 2008 og 2009) sammen, således at ansøgerne fik et samlet budget på ca. 1 mia. EUR til rådighed i de to på hinanden følgende år. For at sikre, at alle ansøgere blev behandlet ens, blev de støttekriterier og ansøgnings- og peer review-procedurer, der gjaldt for tilskud til etablerede forskere, derfor ikke væsentligt ændret i forhold til det foregående arbejdsprogram.

3.3. Peer review-metodologi

Da kvaliteten af Det Europæiske Forskningsråds peer review-evalueringsproces og den fortrolighed, som denne skaber inden for forskningssamfundet, vil være af afgørende betydning for EFR's opnåelse af de pågældende mål, fokuserede Det Videnskabelige Råd især på Det Europæiske Forskningsråds peer review-metodologi. Det Videnskabelige Råd vedtog en struktur med peer review-paneler på højt plan, som dækker alle forskningsdiscipliner og er organiseret inden for rammerne af tre vigtige forskningsområder: naturvidenskab og teknik, biovidenskab samt samfundsvidenskab og humaniora. De medlemmer af panelerne, som Det Videnskabelige Råd har foreslået, omfatter videnskabsmænd, ingeniører og forskere med et særligt fremragende internationalt renommé, både fra EU og andre lande.

Hvert panel dækker en lang række emner for at sikre, at der tages tilstrækkeligt hensyn til tværfaglige forslag af høj kvalitet, og ledes af en panelformand, der skaber synlighed og troværdighed omkring hele peer review-processen. På baggrund af erfaringerne fra den tidligere forslagsindkaldelse blev antallet af paneler øget til 25 i forbindelse med den første indkaldelse vedrørende EFR-tilskud til etablerede forskere i 2008. Det skete for at fordele efterspørgslen bedre mellem alle panelerne og sikre, at de forskellige fagområder var repræsenteret. Der er oprettet to hold paneler, som fungerer på skift for et år ad gangen. Det letter arbejdsbyrden for de enkelte bedømmere og betyder, at de også selv får mulighed for at indsende ansøgninger til Det Europæiske Forskningsråd.

I forbindelse med opstartstilskud blev antallet af paneler også øget til 25 for at opnå overensstemmelse mellem de to tilskudsordninger.

4. PROGRAMMETS GENNEMFØRELSE

Forpligtelsesbevillinger på 523,90 mio. EUR (samlede forpligtelser) og betalingsbevillinger på 227,20 mio. EUR blev udnyttet fuldt ud i forbindelse med programmets gennemførelse. Det svarer til hhv. 99,988 og 100 % af de operationelle bevillinger til særprogrammet "Idéer".

4.1. Tilskud

Tilskuddene tildeles ved en formel tilskuds aftale, efter at de juridiske og finansielle procedurer er afsluttet, og der er truffet en formel afgørelse om at yde støtte. Tilskuddet fastlægges uden hensyntagen til forslagets videnskabelige eller tekniske indhold, og det tilbydes på grundlag af det fremsendte forslag og den finansiering, der anbefales i forbindelse med peer review-evalueringen.

Hvis der er tilstrækkelige midler til rådighed (f.eks. fordi forslag, der er blevet udvalgt, trækkes tilbage, eller der modtages bidrag fra tredjeparter), indledes der forhandlinger om indgåelse af en tilskuds aftale for det forslag, der står øverst på reservelisten, og dernæst for de øvrige forslag efter deres placering på den endelige rangliste.

4.1.1. Opstartstilskuddet i 2007

Tildelingen af de første EFR-opstartstilskud blev afsluttet i første halvår af 2008. Det Videnskabelige Råd fulgte nøje med i processen. Det oprindelige budget på 292,3 mio. EUR, der var fastsat i det reviderede arbejdsprogram for 2007, voksede til 338 mio. EUR takket være bidrag fra de lande uden for EU, der deltager i syvende rammeprogram. Budgetforøgelsen gjorde det muligt for Det Europæiske Forskningsråd at yde flere tilskud end de 250, der oprindeligt var planlagt.

Ud af samtlige forslag blev 299 ansøgninger i alt udvalgt til finansiering efter den rangorden, der var fastsat i forbindelse med peer review-evalueringen.

4.1.2. Tilskuddet til etablerede forskere i 2008

Den første forslagsindkaldelse med henblik på EFR-tilskud til etablerede forskere blev offentliggjort den 30. november 2007. Der var fastsat tre forskellige tidsfrister i foråret 2008 afhængig af området (naturvidenskab og teknik, biovidenskab samt samfundsvidenskab og humaniora). Indkaldelsen var baseret på en ansøgningsproces i et trin (ansøgerne skulle indsende deres fulde forslag samt en synopsis og dokumentation for deres erfaring med forskningsledelse inden tidsfristens udløb) og en evaluering i to trin. Det vejledende budget var på 516,95 mio. EUR.

DIS gennemførte Det Europæiske Forskningsråds peer review-proces, herunder udnævnelsen af panelmedlemmerne, efter Det Videnskabelige Råds anvisninger. Der indkom 2 167 forslag i alt (997 inden for naturvidenskab, 766 inden for biovidenskab og 404 inden for samfundsvidenskab og humaniora), hvoraf 2 034 blev underkastet peer review efter vurdering af støtteberettigelse. Der indkom langt færre forslag end i forbindelse med indkaldelsen vedrørende opstartstilskud i 2007, hvilket viste, at foranstaltningerne for at reducere antallet og samtidig sikre ansøgningernes kvalitet havde virket efter hensigten⁴. Ved udgangen af 2008 blev 275 forslag, der var fremsat i forbindelse med denne indkaldelse, udvalgt til finansiering. Af disse forslag lå 114 inden for naturvidenskab, 84 inden for biovidenskab og 48 inden for samfundsvidenskab og humaniora, mens 29 blev henført til den nye tværfaglige kategori. Der vil i 2009 kunne ydes tilskud til yderligere forslag i forbindelse med denne indkaldelse, hvis der foreligger tilstrækkelige bidrag fra tredjelande.

⁴ Se også afsnit 3.1.

4.1.3. *Opstartstilskuddet i 2009*

Den anden forslagsindkaldelse med henblik på EFR-opstartstilskud blev offentliggjort i juli 2008. Der var fastsat tre forskellige tidsfrister i efteråret 2008 afhængig af området. Der indkom 2 503 forslag, heraf 1 112 inden for naturvidenskab, 927 inden for biovidenskab og 464 inden for samfundsvidenskab og humaniora. Da processen ikke er afsluttet, er det stadig uklart, hvor mange forslag der vil blive udvalgt.

4.1.4. *Tilskuddet til etablerede forskere i 2009*

Den anden forslagsindkaldelse med henblik på EFR-tilskud til etablerede forskere blev offentliggjort i november 2008. Der var fastsat tre forskellige tidsfrister i foråret 2009 afhængig af området. Da processen ikke er afsluttet, er det stadig uklart, hvor mange forslag der vil blive udvalgt.

4.2. **Programudvalget**

Der blev afholdt møder i Programudvalget for Idéer den 31. januar, 12. juni og 20. november 2008. Disse møder var tilrettelagt efter den formelle dagsorden for Programudvalget (som generelt har en rådgivende funktion) og desuden rettet mod at holde udvalget fuldt informeret om fremskridt i gennemførelsen af programmet "Idéer" og Det Europæiske Forskningsråd og mod at etablere en åben udveksling af oplysninger om strategi og driftsmæssige forhold mellem udvalget, Det Videnskabelige Råd, EFR's generalsekretær og DIS.

4.3. **Etisk gennemgang**

Ud af de 299 projekter, der blev udvalgt til finansiering i forbindelse med indkaldelsen vedrørende opstartstilskud i 2007, blev 95 gennemgået af et eksternt etikpanel, og 40 af dem blev underkastet en fuld etisk gennemgang. Et af projekterne, der involverer anvendelse af menneskelige embryonale stamceller, blev forelagt for det forskriftsmæssige Programudvalg for Idéer til udtalelse.

I forbindelse med indkaldelsen vedrørende tilskud til etablerede forskere i 2008 blev 126 forslag udvalgt til etisk screening. Screeningen viste, at 57 forslag krævede fuld etisk gennemgang. To af disse forslag drejede sig om anvendelse af menneskelige embryonale stamceller. Der blev rekvireret kopier af nationale godkendelser i 61 tilfælde, hvor der ikke krævedes en fuld etisk gennemgang. Otte forslag var klar til, at der kunne indgås tilskudsaftaler uden rekvirering af dokumentation eller nye undersøgelser. Den fulde etiske gennemgang fandt sted i november 2008. I to tilfælde blev der anmodet om en ny etisk gennemgang. Den fandt sted i januar 2009, og de to forslag blev godkendt på betingelse af, at ansøgerne fremlagde yderligere dokumentation.

4.4. **Klageadgang**

Klageudvalgets konfiguration for "Idéer"⁵ behandlede 276 anmodninger om prøvelse af forslag, der var fremsendt i forbindelse med indkaldelsen vedrørende opstartstilskud i 2007, og 174 anmodninger om prøvelse af forslag, der var fremsendt i forbindelse med indkaldelsen

⁵ EUT L 391 af 18.12.2006, s. 1, og EUT L 400 af 30.12.2006, s. 1, (hhv. EF- og Euratom-regler) og berigtigelse vedrørende Euratom i EUT L 54 af 22. 2.2007, s. 4.

vedrørende tilskud til etablerede forskere i 2008. Disse tal svarer til hhv. ca. 3 % og 8 % af samtlige forslag for hver indkaldelse.

Klageudvalget konkluderede, at 15 anmodninger, der angik ansøgninger i forbindelse med indkaldelsen vedrørende opstartstilskud i 2007, og 14 anmodninger, der angik ansøgninger i forbindelse med indkaldelsen vedrørende tilskud til etablerede forskere i 2008, krævede evaluering eller reevaluering. Alle disse sager med undtagelse af to er blevet evalueret eller reevalueret. Klageudvalget omstødte ingen af de tidligere afgørelser i disse sager.

4.5. Kommunikation

Der blev i 2008 ydet en betydelig indsats for effektivt at formidle oplysninger om Det Europæiske Forskningsråds aktiviteter til det videnskabelige samfund og skabe øget opmærksomhed i den bredere offentlighed. Der blev i 2008 udviklet en række centrale kommunikationsværktøjer, -produkter og -kanaler for at informere om Det Europæiske Forskningsråd.

Det Europæiske Forskningsråd afholdt en meget vellykket konference den 7. oktober 2008 i Paris under det franske formandskab. Konferencen, hvis titel var *The European Research Council for a policy of excellence: the first award winners pave the way*, fokuserede på at evaluere Det Europæiske Forskningsråds støtteaktiviteter i løbet af det første år og gjorde det muligt for modtagere af EFR-opstartstilskud at dele erfaringer med hinanden. Det Europæiske Forskningsråd deltog også i internationalt orienterede videnskabsmesser og -kongresser som led i sin kommunikationstrategi – i første omgang med fokus på USA.

4.6. Tilsyn med og vurdering og evaluering af særprogrammet "Idéer"

Der blev i 2008 truffet foranstaltninger for at sikre, at Det Europæiske Forskningsråd fungerer på en effektiv, åben og ansvarlig måde, og at det er en reel "læringsorganisation", der vurderer indsatsen løbende og justerer og forbedrer procedurer på grundlag af de erfaringer, der opnås.

Forskningsrådet arbejdede hele året på at videreudvikle strategien for tilsynet med og vurderingen og evalueringen af aktiviteter og resultater set fra et videnskabeligt synspunkt. Der blev udviklet en struktur, der omfatter Det Europæiske Forskningsråds strategiske krav, Det Videnskabelige Råds opgaver og Kommissionens forpligtelser til at føre tilsyn med og evaluere programmets gennemførelse. Strukturen er baseret på forskellige kategorier af mulige virkninger og resultater og en bred og helhedsorienteret forståelse af Forskningsrådets arbejde.

4.6.1. Støtteforanstaltninger

Forslagsindkaldelsen vedrørende samordnede støtteforanstaltninger var et nyt element i arbejdsprogrammet for 2008. Den første indkaldelse vedrørende samordnede støtteforanstaltninger blev lanceret i juli 2008 med tidsfrist i november 2008. Målet var at generere en portefølje af projekter, undersøgelser og dermed forbundne initiativer, der vil bidrage til tilsynet med og vurderingen og evalueringen af den virkning, som Det Europæiske Forskningsråd og særprogrammet "Idéer" har. Arbejdsprogrammet omfattede endvidere

støtteaktioner til aktiviteterne for specifikke juridiske enheder (modtagere) med henblik på at yde støtte til Det Videnskabelige Råds formand og næstformænd på deres arbejdspladser⁶.

Der blev udvalgt to forslag: ét, der analyserer programmets betydning for forskere, forskningsorganisationer, finansieringsinstitutioner og politiske strukturer, og ét, der drejer sig om karriereudvikling, værtsinstitutioner, forskningsstrukturer og forskningsoutput. Resultaterne blev analyseret mod den ovenfor beskrevne struktur, og i november 2008 blev der offentliggjort en ny indkaldelse af forslag vedrørende samordnede støtteforanstaltninger med fokus på emnemæssige "huller" og interesseområder, hvor der ikke blev udvalgt forslag til finansiering i forbindelse med den foregående indkaldelse. Der blev udsendt information til evalueringsksamfundet og afholdt en informationsdag i Bruxelles den 16. september.

4.6.2. *Undersøgelse af strukturer og mekanismer*

Ifølge bilag I til beslutningen om særprogrammet "Idéer" skal der ud over den løbende evaluering foretages:

en uafhængig undersøgelse af EFR's strukturer og mekanismer efter kriterier som videnskabelig topkvalitet, uafhængighed, effektivitet og åbenhed, og dette skal ske med Det Videnskabelige Råds fulde medvirken. Dette vil omfatte processen og kriterierne for udvælgelse af medlemmer af Det Videnskabelige Råd. Undersøgelsen skal eksplicit se på fordele og ulemper ved en struktur, der bygger på et forvaltningsorgan, og en struktur, der bygger på traktatens artikel 171. Der bør på grundlag af denne undersøgelse foretages ændringer af disse strukturer og mekanismer, hvis det er relevant. Kommissionen sørger for, at alt det nødvendige forberedende arbejde, herunder de lovgivningsmæssige forslag, som den finder nødvendige, udføres og fremlægges for Europa-Parlamentet og Rådet, jf. traktaten, således at overgangen til den påkrævede ændrede struktur kan ske så hurtigt som muligt.

Kommissionen forelagde i 2008 en meddelelse til Europa-Parlamentet og Rådet om metoder og mandat for uafhængige eksperter evaluering af Det Europæiske Forskningsråds strukturer og mekanismer⁷. Evalueringen fandt sted i 2009.

5. DET EUROPÆISKE FORSKNINGSRÅDS ORGANISERING

5.1. Det Videnskabelige Råd

Tre medlemmer af Det Videnskabelige Råd trådte tilbage af personlige grunde i 2008⁸. Kommissionen nedsatte et udvælgelsesudvalg⁹, der skulle udvælge tre nye medlemmer af Det Videnskabelige Råd. Udvalget blev også bedt om at komme med anbefalinger til, hvordan

⁶ Disse støtteaktioner efterfulgte specifikke støtteaktioner, der var fastlagt med et lignende formål som forberedende aktioner under det sjette rammeprogram.

⁷ KOM(2008) 526.

⁸ Det drejede sig om professor Paul J. Crutzen, professor Lord May of Oxford og professor Manuel Castells.

⁹ Udvalget bestod af professor Eero Vuorio (rektor for universitetet i Turku), der fungerede som formand, og af følgende medlemmer: professor Hélène Ahrweiler (æresrektor og dekan ved Académie de Paris), professor Zita Aušrelė Kučinskienė (dekan på det medicinske fakultet ved universitetet i Vilnius) og professor Arnold Schmidt (professor ved det tekniske universitet i Wien).

medlemmerne kan udskiftes i fremtiden¹⁰. I 2008 afholdt Det Videnskabelige Råd fem plenarmøder. EFR's bestyrelse, der er nedsat af Det Videnskabelige Råd for at planlægge Det Videnskabelige Råds møder og samarbejde med DIS, mødtes syv gange i løbet af året. Det Videnskabelige Råd afholdt også et uformelt strategimøde, hvor man drøftede de erfaringer, der er gjort i løbet af de første tre år af Det Videnskabelige Råds eksistens, og diskuterede de fremtidige strategiske mål.

5.2. Oprettelsen af Forvaltningsorganet for Det Europæiske Forskningsråd, der skal fungere som specifik gennemførelsesstruktur

Ifølge afgørelsen om oprettelse af Det Europæiske Forskningsråd skal DIS være et eksternt organ, der er ansvarligt for alle aspekter af den administrative iværksættelse og gennemførelse af programmet som fastlagt i arbejdsprogrammet. DIS skal navnlig gennemføre evalueringsprocedurerne samt peer review- og udvælgelsesprocessen efter de principper, som Det Videnskabelige Råd fastlægger, og varetage den økonomiske og videnskabelige forvaltning af støtten.

I 2007 blev det besluttet at opfylde kravet om, at DIS skal være et eksternt organ, ved at oprette et forvaltningsorgan, hvilket formelt skete ved Kommissionens afgørelse af 14. december 2007¹¹ som led i den generelle ordning for forvaltningsorganer¹². En cost/benefit-analyse havde også vist, at man ved at vælge et forvaltningsorgan kunne reducere de anslåede administrative udgifter fra de 5 %, der oprindeligt var fastsat i beslutningen om særprogrammet "Idées", til 3,5 %, hvilket er mindre end for lignende finansieringsorganer.

5.2.1. Bemyndigelsesafgørelsen

Kommissionen traf i oktober 2008 en afgørelse, hvori den bemyndigede Forvaltningsorganet for Det Europæiske Forskningsråd til at udføre de opgaver, der kræves for at gennemføre programmet, og til at bistå Det Videnskabelige Råd¹³. Andre specifikke opgaver er planlægning og gennemførelse af informations-, kommunikations- og formidlingsaktiviteter og udpejning af eksperter til vurdering af forslag og indgåelse af tilskudsaftaler.

5.2.2. Nedsættelse af en styringskomité

Alle forvaltningsorganer skal nedsætte en styringskomité¹⁴, der bl.a. sørger for at vedtage organets arbejdsprogram og driftsbudget hvert år. Det Europæiske Forskningsråds

¹⁰ "News Alerts on EU Research: Set up of the ERC Identification Committee. Brussels", 23. september 2008 (<http://ec.europa.eu/research/index.cfm?pg=newsalert&lg=en&year=2008&na=na-230908>)

¹¹ Kommissionens afgørelse 2008/37/EF af 14. december 2007 om oprettelse af et forvaltningsorgan for Det Europæiske Forskningsråd til forvaltning af Fællesskabets særprogram "Idées" inden for frontlinjeforskning i medfør af Rådets forordning (EF) nr. 58/2003 (EUT L 9 af 12.1.2003, s. 15).

¹² Rådets forordning (EF) nr. 58/2003 af 19. december 2002 om vedtægterne for de forvaltningsorganer, der skal administrere opgaver i forbindelse med EF-programmer (EFT L 11 af 16.1.2003, s. 1).

¹³ Kommissionens afgørelse af 8.10.2008 om bemyndigelse af Forvaltningsorganet for Det Europæiske Forskningsråd til at udføre opgaver i forbindelse med gennemførelsen af særprogrammet "Idées" inden for forskning, herunder navnlig anvendelsen af de bevillinger, der er opført på Fællesskabets budget. K(2008) 5694 (ikke offentliggjort).

¹⁴ Artikel 8 i Rådets forordning (EF) nr. 58/2003 af 19. december 2002 om vedtægterne for de forvaltningsorganer, der skal administrere opgaver i forbindelse med EF-programmer (EFT L 11 af 16.1.2003, s. 1).

Styringskomité, der blev nedsat ved en kommissionsafgørelse¹⁵ i 2008, er sammensat under hensyntagen til Forskningsrådets særlige rolle. Styringskomitéen under Forvaltningsorganet for Det Europæiske Forskningsråd består af to repræsentanter for Kommissionen og to repræsentanter for forskersamfundet, hvoraf den ene er medlem af Det Videnskabelige Råd. Det Europæiske Forskningsråds generalsekretær deltager med observatørstatus.

5.2.3. *Opnåelse af administrativ autonomi*

Indtil Forvaltningsorganet opnåede administrativ autonomi, blev DIS' funktioner i overensstemmelse med afgørelsen om Det Europæiske Forskningsråd varetaget af en særlig tjenestegren i Kommissionen, nemlig Direktorat S under Generaldirektoratet for Forskning¹⁶. Der blev i 2008 gjort store fremskridt i forbindelse med Forvaltningsorganets formelle etablering og drift – både med at fastlægge de juridiske og administrative rammer og med at overdrage de opgaver, der varetages af Direktorat S, til Forvaltningsorganet.

5.3. **Overflytning og ansættelse af personale**

De første indkaldelser af interessetilkendegivelser og stillingsopslag blev offentliggjort i 2008 med henblik på ansættelse eller overflytning af personale til profiler og stillinger i Forvaltningsorganet. På den måde blev der gradvis opbygget en medarbejderstab i Forvaltningsorganet for Det Europæiske Forskningsråd. I slutningen af året var 61 medarbejdere allerede tiltrådt og arbejdede side om side med personalet i Direktorat S under Generaldirektoratet for Forskning. Det samme generaldirektorat har desuden udlånt 11 videnskabelige medarbejdere til Forvaltningsorganet. Der er ansat og overflyttet mere personale, end Direktorat S har mistet i samme tidsrum.

Det lykkedes derfor at gennemføre programmet planmæssigt, og Forvaltningsorganets administrative kapacitet blev udvidet og styrket med henblik på opnåelsen af autonomi i 2009¹⁷.

5.3.1. *Overflytning af tjenestemænd i tjenestens interesse*

Jack Metthey, der er direktør for Direktorat S, er også blevet udnævnt til fungerende direktør for Forvaltningsorganet for Det Europæiske Forskningsråd¹⁸. Han vil bestride posten, indtil der udpeges en direktør for dette organ.

Ud over direktørposten er det planen, at 19 andre stillinger i Forvaltningsorganet skal besættes med tjenestemænd fra Kommissionen, der overflyttes i tjenestens interesse. Det drejer sig om 16 administrative medarbejdere og tre andre medarbejdere. Indkaldelser vedrørende alle disse stillinger blev offentliggjort i løbet af året, og ved udgangen af 2008 var én ledende stilling blevet besat.

¹⁵ Kommissionens afgørelse om udnævnelse af fem medlemmer og en observatør til Styringskomitéen under Forvaltningsorganet for Det Europæiske Forskningsråd, K(2008) 5132 (ikke offentliggjort).

¹⁶ Forvaltningsorganet opnåede administrativ autonomi den 15. juli 2009.

¹⁷ Se afsnit 5.2.3.

¹⁸ Det blev besluttet på Kommissionens 1839. møde den 16. juli 2008.

5.3.2. *Eksterne midlertidigt ansatte*

En række centrale videnskabelige, operationelle og administrative stillinger vil blive besat med eksterne midlertidigt ansatte. Alle 80 stillinger for midlertidigt ansatte blev opslået i 2008, og udvælgelsesprocedurerne var i de fleste tilfælde langt fremme ved årets udgang. Eftersom ansættelsesproceduren er ret tidskrævende for denne type personale, kunne de første midlertidigt ansatte påbegynde arbejdet i Forvaltningsorganet i begyndelsen af 2009.

5.3.3. *Kontraktansatte*

Kontraktansatte rekrutteres til at varetage opgaver af meget forskellig karakter under tilsyn af midlertidigt ansatte.

5.3.4. *Udstationerede nationale eksperter*

Nationale eksperter, der var udstationeret i Direktorat S, fik tilbud om overflytning til Forvaltningsorganet. Ved udgangen af 2008 havde 11 eksperter taget imod dette tilbud.

5.4. **Placering**

Det Europæiske Forskningsråd får sine egne lokaler i Covent Garden-bygningen i Bruxelles tæt på Gare du Nord og byens botaniske have. Kommissionens Forvaltningsorgan for Forskning (REA), der forvalter en række andre særprogrammer under syvende rammeprogram, vil også blive placeret her. Forvaltningsorganets personale og Det Europæiske Forskningsråds generalsekretær har nu kontor i denne bygning, hvor der også vil blive afholdt møder i forbindelse med Det Videnskabelige Råds peer review-evalueringer.

Det forventes, at samtlige ansatte i Forvaltningsorganet for Det Europæiske Forskningsråd vil flytte ind i de nye kontorer inden slutningen af 2009.

6. **KONKLUSIONER OG PERSPEKTIVER FOR 2009**

Der er i løbet af 2008 gjort store fremskridt med de centrale juridiske og operationelle aktiviteter i forbindelse med Forvaltningsorganet for Det Europæiske Forskningsråd, hvilket førte frem til Forvaltningsorganets opnåelse af autonomi i 2009. Det effektive samarbejde med Det Videnskabelige Råd har haft afgørende betydning. Ansættelsen og overflytningen af personale til Forvaltningsorganet er kommet i gang og har taget fart på trods af visse indledende forsinkelser, som skyldtes den interesse og meget store respons, som de første indkaldelser af ansøgninger gav anledning til.

Det Europæiske Forskningsråds tilskudsordninger vil blive videreudviklet i fremtiden for at sikre, at de fortsætter med at støtte ekspertisen og forvaltes effektivt. Det overvejes at træffe foranstaltninger til at forbedre EU's og de associerede landes evne til at tiltrække forskere fra tredjelande. Der er også planer om justeringer og kampagner for at få flere kvindelige forskere med. Det Videnskabelige Råd har indvilget i at sætte endnu mere fokus på afbræk i kvindelige forskeres professionelle karrierer i arbejdsprogrammet.

Det Europæiske Forskningsråd lægger også vægt på, at finansieringen ikke kun går til de mere velstående europæiske lande og regioner. Det forventes, at værtsinstitutionerne inden for rammerne af Det Europæiske Forskningsråds standardtilskudsaftale og ved hjælp af andre

administrative og lovgivningsmæssige tiltag vil gøre det fornødne for at tiltrække og fastholde videnskabsfolk og forskere, der har potentiale til at opnå et EFR-tilskud.

Det forventes samtidig, at værtsinstitutionerne anvender midlerne fra EFR-tilskuddet til at nå de mål, der er fastsat for det specifikke forskningsprojekt. EFR-tilskuddene bør fremme frontlinjeforskning i hele EU og alle associerede lande – også i de lande og regioner, hvor forskningsfaciliteterne og -infrastrukturen er mindre veludviklede. EFR-tilskuddene vil på den måde kunne understøtte værtsinstitutionernes bestræbelser for at opbygge eller styrke den europæiske ekspertise.

Tilsyns- og evalueringsarbejdet og ikke mindst undersøgelsen af Det Europæiske Forskningsråds strukturer og mekanismer vil resultere i større effektivitet og gennemslagskraft. Det Europæiske Forskningsråd ser sig selv om en "læringsorganisation", og de hidtidige erfaringer vil bidrage til, at evalueringen, der forventes afsluttet inden udgangen af det nuværende kommissærkollegiums embedsperiode, bliver en succes.